

Filistin Direniş Tarihi: İkinci İntifada

Filistin Direniş Tarihi: İkinci İntifada

28 Eylül 2000 Perşembe günü Likud lideri Ariel Şaron, Yahudilerin adım atmalarının bile yasak olduğu, Müslümanların kutsal mekanı Harem ÜL-Şerif'e girme cüretini gösterdi.

29 Eylül Cuma günü Kudüs'te yaşayan Filistinliler genç, yaşlı, kadın, erkek soluğu Mescid-i Aksa'da aldı. Cuma namazı çıkışındaki gösteride Filistinlilerin üzerine ateş açan İsrail askerleri 19 kişiyi öldürdü. Filistin halkı ikinci kez tek nefes olup ayaklandı.

30 Eylül 2000'de Gazze'de İsrail askerleri tarafından yayılım ateşine tutularak öldürülen 12 yaşındaki Muhammed Durra'nın görüntülerini tüm dünya izledi.

İntifadayı özet olarak şöyle tanılamak mümkün: üstünde altı köşeli Davut yıldızı bulunan ve çoğunluğu ABD üretimi olan silah, tank, helikopterlerden oluşan düzeli ordu birlikleri veya güvenlik elemanları, bir eve, işyerine veya sokağa ateş açıyordu. Genelde çocuk ve gençlerden oluşan gruplar inşa ettikleri veya doğal barikatların arkasından fırlıyor, ateşe taş ve sapanla karşılık veriyor. İçlerinden biri yaralandığında, iki, üç kişi onu ambulansa veya ilk yardıma taşırken diğerleri dönüp sapan kullanmaya ve taş atmaya devam ediyorlar; havadan yağın füze, top mermisi, otomatik silah kurşunları veya gaz bombalarına karşı. Bu durum böylece içlerinden birisi düşünceye, yaralanıncaya kadar devam ediyor. Gündüz böyle seyreden kurşunlara taş atma çatışması, akşam olunca yerini büyük ölçüde kurşunlara kurşunla yanıt verilen sokak çatışmasına bırakıyor. Gece yarısına doğru o günkü şehit, yaralı ve tutuklananların sayısı belli oluyor. Sabah ilk önce şehitler alkışlarla, sloganlarla, tilililerle ve Filistin bayrağına sarılı, çeşitli örgüt bayrakları eşliğinde her yaştan insanın katıldığı cenaze törenleriyle toprağa veriliyor. Sonra günlük intifada hayatı başlıyor. Filistin'in her sokağında, okulunda, mahallesinde, caddesinde, meydanında, köyünde, şehrinde, yolunda veya tarlasında her saat ve her gün böyle yaşıyor. Ve tüm yaşam bu tarza ayarlanmış ve buna göre dönüşmüş durumda akıyor. Bu manzarayı tamamlayan farklı bazı hareketlilikler, ara sıra

İsraili işgalci yerleşimcilere karşı, yerleşim birimlerine yönelik veya İsrail sınırları içindeki şehirlerde yerleşimci ve askeri koruma güçlerine yönelik eylemler de oluyordu.

İntifadayı hazırlayan koşullar

İkinci İntifada İsrail’le Filistin arasında ABD gözetimciliğinde sürdürülen barış görüşmelerinin, gerçekte İsrail’in işgallerle gasp ettiğini masa başında yasallaştırması olduğunu açığa çıkarmıştır.

Oslo sürecinde Filistinliler için öngörülen bağımsız devlet: Kara, hava ve deniz sınırları İsrail kontrolünde, sınırlı polis gücü olan, ordusuz, sahip olacağı silahlar anlaşmayla sınırlandırılmış, İsrail’in onayı olmadan üçüncü bir ülkeyle anlaşma imzalamayacak, İsrail’e ekonomik olarak bağımlı, egemenliği İsrail’e ait yerleşim birimleri ve yolları ağıyla kuşatılmış, adacıklar şeklinde bölünmüş bir “devlet”.

Süreç içinde anlaşma gereği Filistin üç kategoriye ayrıldı. “A” kısmı tümüyle özerk yönetim kontrolünde, “B” bölümünün güvenlik işleri İsrail’in elinde, diğer işler Arafatçıların elinde, “C” bölgesi ise tümüyle İsrail’in kontrolündeydi. Oslo ittifakı ile belirlenen sürede devredilecek tüm topraklar “C”den “A”ya tedricen dönüşecek ve bu bitince nihai çözüm ittifakı yapılacaktı. Oysa nihai çözüm gelecekteki belirsiz mutlu bir gelecek hayali olarak Filistinlilerin boğazında düğümlendi. Yine Oslo sürecinde Wye River anlaşmasının ardından Arafat, güvenlik gerekçesiyle Gazze Şeridi’nde bir iç terör estirmiş, birçok Arafat muhalifini ve İsrail’in tutuklansın dediği herkesi tutuklamış, İsrail’in kapat dediği okulları kapatmış ama karşılığında kendisine bir şey verilmemesinin acizliğinden kurtulamamıştı.

Yerleşim birimlerinin inşaatı devam ediyordu. 1994–2000 arasında Gazze ve Batı Şeria’daki yerleşimci sayısı 130 binden 300 bine ulaşmıştı. Kudüs etrafındakilerle beraber yerleşimci sayısı 448 bini buluyordu. Yani İsrail’in işgal topraklarına 1 milyon yerleşimci yerleştirme planı görüşmelere rağmen hayli yol almıştı. Nihai çözüm görüşmeleri başladığında Gazze kuzeyden güneye, Mısır sınırına kadar hepsi hem birbirine hem de denize bağlanan bir üzüm salkımı gibi yerleşim birimleriyle örülmüştü. Batı Şeria’da ise, İsrail sınırı yerleşim birimlerinden oluşan bir koruma yayı ile işgal topraklarından ayrılırken, bu yay, birbirine paralel koridorlar gibi dizilen yerleşim birimleri ile Ürdün sınırına bağlanmış, böylece Batı Şeria topraklarının %27’si, su kaynaklarının %90’ı yerleşim birimleri yoluyla İsrail devletince alınmış, geri kalan da küçük adacıklar gibi bölünmüştü.

Kudüs sorunu sadece, ulaşım özgürlüğü ve ibadet hakkı çerçevesinde ele alındı. Yani Kudüs İsrail’indi, ama Müslümanların serbest görüşüne ve El-Aksa’da ibadetlerini serbestçe yapmalarına izin verilecekti.

ABD ve İsrail Kudüs’ü “işgal edilmiş bölge” olarak değil “ üzerinde anlaşmazlık olan bölge” statüsünde görüşmeyi dayattılar. Ve Arafat bu dayatmayı kabul etti. Dolayısıyla BM’nin Kudüs’ü de kapsayan ve tüm işgal topraklarından İsrail’in çekilmesini öngören 242 ve 338 sayılı kararları rafa kaldırdı.

Mülteci sorunu Oslo’da , her yıl işgal topraklarına 4 bin Filistinlinin dönmesine izin verilebilmesi olarak görüşülmüştür. Bu izin de İsrail’den alınacaktı. Çünkü giriş kapıları İsrail kontrolünde kalacaktı. Nihai çözüm tartışmalarında yaklaşık 4 milyon Filistinli mülteçiden, 1967 mülteçisi olan 850 bin kişiden isteyen, diğerlerinden ise sadece 10 bin kişi ülkesine dönebilecekti. Dönmek istemeyenlere ya da dönemeyeceklerine tazminat ödenmesi söz

konusu bile değildi. İsrail Filistin ticaretinin serbestleştirilmesini ve FKÖ'ye aktarılmasını sağlayacaktı. Bunu yapmadı. Ticaret ve vergileri elinde tuttu.

Arafat yönetimindeki yolsuzluklar çürüme vb. eklenince halkta barışa ve sonuçlarına olan güven yerini yavaş yavaş güvensizliğe bıraktı.

Öte yandan Oslo süreci İsrail toplumunun çürüme ve çözülme dönemine girme süreci oldu. İşgal topraklarında sayıları bir milyonu aşan yerleşimci 1967 topraklarından çıkarılırsa nereye yerleştirilecekti. Barışla beraber Filistinli mülteciler ve Kudüs sorunu da gündeme gelecekti. Yani öngörülen barışa ne Filistin halkı ne de İsrail toplumunun çoğunluğu razı idi.

1997 yılında Kudüs yakınında Cebel Abu Ganem'de kurulmak istenen yerleşim birimine karşı kitlesel direniş bir dönüm noktası ve intifadanın habercisiydi.

Yine 25 Mayıs 2000 tarihinde İsrail'in Lübnan'ın güneyinden çekilmesi, İsrail ordusunun Hizbullah'ın gerilla taktikleri karşısında uğradığı başarısızlık, İsrail'in yenilmez olmadığının ispatı ve büyük bir cesaret kaynağıydı Filistinliler için. İsrail'in bu geri çekilmesiyle Arap dünyasına verdiği mesaj "toprağını istiyorsan beni kabul et"den, "bana zarar verme toprağın senin olsun"a dönüşmüş oldu.

Dört bir yana dağılmış Filistinliler İntifada ile tek vücut oldular

Irak- Kuveyt savaşında FKÖ Irak yanlısı bir tavır almıştı. Kuveyt'te tutuklanan yüzlerce Filistinliden 54 tanesi kayıptı. Aslında ağır işkence izleri hala vücutlarında olduğu için bırakılmıyorlardı. FKÖ ve diğer Filistinli güçler Kuveyt'le ilişkileri düzeltme adına bu konuda hep susmuşlardı. İntifada başladığında Kuveyt intifada yardım sandıklarına 150 milyon dolar bağış verdi. Buna rağmen Filistin insan hakları örgütü, Kuveyt zindanlarındaki Filistinliler sorununu gündeme getirdi, yardımların devam etmeyebileceği tehdidini takmadı. Böylece İntifada halkı onurun dolardan değerli olduğunu yeniden ilan etti.

Arafat İntifada boyunca yapılan çeşitli görüşme ve anlaşmalarda teslimiyetçi çizgisini devam ettirdi. Ama bunu İntifadaya da kabul ettiremedi. İntifadanın başlangıç dönemlerinde öfkenin sadece İsrail'e değil Arafat yönetimine karşı da yönelmesi, Arafat'ın yığınların ayaklanması karşısında her şeyini kaybetme ihtimalini görmesi, çeşitli örgütlerden tutuklu bulunan bine yakın kadroyu serbest bırakmasına yol açmıştı. Bu kadrolar anlaşmalar gereği Oslo sürecinin kazasız belasız yürümesi için MOSSAD-CIA ve Arafat istihbaratının işbirliğiyle zindanlara tıkılmıştı. Toplumsal-siyasal kurumlaşma öyle bir alternatif iktidar yarattı ki, Filistin özerk yönetiminin organları olan parlamento, bakanlıklar vb. tümüyle işlevsiz, kabuk kurumlar haline geldi. Arafat'ın attığı imzaların ömrü bir gün ile bir ay arası oldu. İntifada daima bağımsız kararını dayattı.

Filistin toplumundaki birliğin en belirgin görünen yönü, on üç siyasi örgütün "birleşik ulusal komutanlık" adı altındaki cephesel ittifakıdır. FKÖ içinde sayılan örgütlerle, İslamcı örgütlerin Filistin ulusal kurtuluş mücadelesi boyunca ilk defa bu kadar geniş, bu kadar uzun süre ve böylesine ortak hedefler etrafında bir araya geldiğini görüyoruz.

İsrail, 48 Araplarını özelde Filistin-İsrail, genel olarak da Arap-İsrail çatışmasından uzaklaştırabildi. Kanlı savaşları, şehirlerin zorla boşaltılmasını yaşamamış olan genç kuşak Filistinliler Yahudi kültürü içinde eritmeye çalışıldı. İntifada İsraililerin bu çabasını boşa çıkardı. Hem de en çok genç kuşak içinde İntifadanın ilk birkaç günü içinde 48 Arapları beklenmedik biçimde sokaklara dökülüp taşlara sarıldılar. Bu İsrail için tam bir şoktu. 48 Arapları "yardımcı" olmaktan çıkıp doğrudan askeri eylemlere başladı. Özellikle Kefersaya

eylemi ve Vadi El-A'ra(çıplak vadi) eylemlerinin 48 Arapları tarafından yapıldığı şüpheye yer bırakmayacak kadar açıktı.

Mültecilerin 2.Camp-David'de 10 bin kadarının geri dönebileceğini ve onlara da bir şey verilmeyeceğini öğrenmeleri umutlara vurulan son darbe oldu. Yardım kampanyaları, kan bağışi ve gösterilerle, gönderilen yaralıları sahiplenerek İntifadanın doğrudan bir parçası oldular. Dahası Tel-Aviv'de 20 İsrailinin ölümüne ve 100'den fazlasının da yaralanmasına yol açan intihar fedaisinin, Ürdün vatandaşı olan Filistinli mülteci bir ailenin işgal topraklarını görmemiş yirmi yaşlarında bir evladı olması eski günlere dönüşü ilan ediyordu.

İntifada süreci

İntifadanın ilk zamanlarında ABD başkanı Bill Clinton son bir atakla , 16 ekim 2000 tarihinde Mısır'ın Şarm el Şeyh kentinde Barak ile Arafat'ı bir araya getirdi. Masada görüşmeler devam ederken aynı gün Ramallah'da yoğun çatışmalar yaşanıyordu. Çatışmalar bazı yorumlara göre Filistin yönetiminin denetiminden çıktığı için, bazılarına göreyse Arafat'ın masada elini güçlü tutmak için sokak çatışmalarını denetleyemiyor gibi görünmesinden şiddetini arttırıyordu.

Batı Şeria'daki Fetih lideri ve Tanzim grubunun lideri Mervan Barhuti, resmen açıklamasa bile Arafat'a cephe aldı. 8 Ekim 2000'de "İntifada'nın Arafat'la ya da Arafat'sız devam edeceğini" açıkladı. Barhuti başka bir açıklamasında "Eğer Arafat olmasaydı bu intifada kesinlikle Filistin yönetimine karşı olurdu. Ve eğer bu intifada Filistin'in kendine çeki düzen vermesini sağlamazsa başarısız sayılacaktır." şeklinde sesleniyordu halkına.

İkinci İntifada, Fetih Tanzim lideri Mervan Barhuti, Gazze'deki güvenlik birimlerinin komutanı Muhammed Dahlan, Batı Şeria'daki güvenlik birimlerinin komutanı Cibril Recep gibi yeni Filistin liderleri yaratmıştır.

İkinci intifadayla birlikte İsrail'de Barak'ın temsil ettiği çizgi çöktü. Dinciler, yerleşim birimlerinde yaşayanlar, hayatlarından kaygı duyan büyük bir toplum kesimi Şaron etrafında toplanmaya başladı. Şaron seçim kampanyasında "100 Gün Planı"nı açıkladı. Bu İntifadanın 100 gün içinde nasıl bastırılacağına planıydı. Başbakan olduktan sonra her ne kadar şiddetin ve zorbalığın sınırlarını zorlasa da İntifadayı bastıramadı ve topyekun savaş ilan etmeye cesaret edemedi. Çünkü böylesi bir savaşta kısa sürede başarı kazanabilir belki de on binlerce Filistinliyi katledip yüz binlercesini de sürgüne gönderebilirdi. Ama sonuç Tel Aviv'de daha çok intihar saldırısıydı. . İntifadanın ortaya çıkardığı iradi diriliş, İsrail'in tüm tehditlerine rağmen çatışmaların boyutunu büyütmesinin önündeki en ciddi engel oldu. 2. körfez savaşında kurulmak istenen yapılanmayı alt üst edecek bir Kosova'ya ya da Grozni'ye dönüşmesi korkusu, topyekun saldırıyı engelleyen temel faktör olmuştur.

ABD'nin Ortadoğu'dan sorumlu bakan yardımcısı Paul bir barış planı açıkladı

(Mayıs 2001) ve bu planı 2 döneme ayırdı. İlk olarak intifadanın durdurulması ve etkin tüm kadroların tutuklanmasını öngörüyordu. Bunu aylar sürecekt güven arttırıcı önlemler dönemi izleyecekti. "Mitçel Raporu"nda konulan esasları BM kararlarının yerine geçirme gibi sinsi bir tuzağı içermesi en tehlikeli yönüydü. Arafat Mitçel Raporu'na da , ateşkes planına da imza attı. Tümöyle yalnızlaşma koşullarında bir yandan hem intifadanın boğulması ihtimali, hem de plana göre tutuklamalar olursa Filistinlilerin birbirine düşmesi ihtimali ağır tehlikeler içeriyordu. Arafat'ın askeri istihbaratının bir iki tutuklaması İntifada güçlerinin sert uyarıları ile karşılaştı ve tırmanışa geçmeden yumuşama yeniden sağlanabildi. "Birleşik Ulusal Komite" çevresinde birleşen 13 siyasi örgüt çok yoğun ve olgun bir tartışma süreci yaşadı. Birlik ne

pahasına olursa olsun korunmalıydı. El-Fetih birlikten ayrılmıyordu. Ama ateşkese karşı çok sert tavır alınmayacaktı. 48 toprakları içinde eyleme ara verilecek, kitle hareketi öne çıkarılacak, yerleşimci ve işgalci güçlere karşı taşlı direnme, gerekirse silahlı direnme yoluyla cevap devam edecekti. Özerk yönetimin egemenliği altındaki "A" bölgesinden İsrail güçlerine saldırılmayacak, resmi güvenlik güçleri savunma hariç silahlı çatışmaya katılmayacak, böylece özerk yönetim sorumluluk altına girmeyecekti. İsrail tankları bir mülteci kampını bombalayıp üç kadını katletti. Araplar dahil herkes duymazlıktan geldi. Bu durum El-Fetih kadrolarındaki askeri eylem eğilimi güçlendirdi. Ve Hamas, İslami Cihad, Halk Cephesi ve El-Fetih askeri eylemler gerçekleştirerek resmen üstlendiler. İntifada eski çizgisine doğru adım adım gelişti. Bu döneme varıldığında, İsrail dikkatleri bölgesel savaş tehdidi üzerinde yoğunlaştırıp, İntifadayı önemsiz kılmak için yeniden Lübnan'daki Suriye mevzisine saldırdı. Saldırının diğer amacı intifada için moral ve maddi destek olan Suriye ve Lübnan'ın, özellikle Hizbullah'ın etkisizleşmesini sağlamaktı. Hizbullah İsrail uçaklarının saldırısından birkaç saat sonra cevap verirken, Suriye de ertesi gün yeni model bir scud füzesini Halep'in kuzeyinden güneye, çöle atıp hedefini başarıyla tutturarak eli bağlı durmayacağı mesajını verdi. Şaron toplu saldırı seçeneği öne çıkardı. Mısır sınırındaki Refah kentinde ve Kudüs'te mahallelerin toptan yıkılmasını, yeni yerleşim birimleri kurma kararlarını, El Halil kentini açık işgal girişimi izledi. Filistinliler buna cevap olarak yerleşimciler üzerimde yoğunlaştılar. Havan kullanımına el bombalarının kullanımını eklediler. İsrail'in tank saldırısına karşı ilk defa anti-tank silahlar kullandılar. El Halil'deki beş intifada kadrosunun infazı, yerleşimcilerin aralarında biri 4 aylık bebek olan bir aileyi kurşuna dizmesi ise yığınsal bir gösteri dalgası ve yedi örgütün birliğini vurguladığı meydan okuyuşa dönüştü. Ardından yine Tel-Aviv eylemi geldi. Bu eylemden sonra iyice sıkışan Arafat istihbaratı yeniden tutuklamalara kalkıştı. İntifada güçleri ile Arafat arasında ikinci kez ve daha ciddi bir gerilim yaşanmasına rağmen sürtüşme derinleşmeden giderildi. ABD'nin büyük gürültüyle ilan ettiği plan çöktü.....

İntifada 8. ayına ulaştığında Filistinliler 800 ölü ve 15 bin yaralı vermişlerdi. Buna karşılık gene bu 8 ayda yurtdışına uzun süreli seyahate çıkan İsraili sayısı 936 bin kişi idi. Elbette bu kaçış eğiliminin en dikkat çekici yanı yurtdışına çıkanların "yedek askerler" ağırlıklı olarak genç insanlardan oluşmasıydı.

9 Ağustos 2001 tarihinde Kudüs korkunç bir saldırıyla sarsıldı. Kentin en işlek caddesinde bir fast-food restorana giren Hamas'ın intihar komandosu kendisiyle birlikte 16 kişinin ölümüne neden olan ilk intihar eylemini gerçekleştirdi.

Şaron ne yaparsa yapsın Filistinlilerin direnişini kıramadı ve hedef büyüttü. 27 Ağustos 2001 tarihinde, intifadanın 11. ayında ilk kez üst düzey Filistinli bir yönetici, FHKC Genel Sekreteri ve yöneticisi Abu Ali Mustafa'nın ofisi füze saldırısına uğradı. Mustafa öldürüldü. Saldırı yıllardır büyük güç kaybetmiş FHKC'yi uyandırdı. Örgütün tekrar eylemlere başlamasına neden oldu.

11 Eylül 2001

Ariel Şaron 11 Eylül saldırıyla, İsrail'e yönelik Filistin saldırılarını aynı kefeye koymuştu. İsrail hükümeti Amerikan kamuoyuna yönelik "sizin 11 Eylül'de yaşadığınız terörist saldırıya biz her gün maruz kalıyoruz" şeklinde açıklamalarda bulunuyordu. İsrail'in bu tezi dünyada taraftar buldu ve Filistin yönetimi yalnız bırakıldı. Yaser Arafat'ın kuşatma altında tutulup muhatap kabul edilmemesine devletler düzeyinde uluslar arası tepkisizliğin nedeni buydu. İsrail'in Filistin'e yönelik askeri hareketi bu tarihten sonra hızlandı ve cüretkar bir hal aldı.

17 Ekim 2001'de İsrail Turizm Bakanı Rehevam Ze'evi, Kudüs'te bir otelde, FHKC militanı tarafından öldürüldü. İsrail bu olayın ardından FHKC, Hamas, İslami Cihad, Fetih gibi örgütlerin lider kadrolarına suikastlar düzenledi.

1 Aralık 2001'de Kudüs'ün en popüler mekanlarından Ben Yahuda'da gerçekleştirilen ve 14 kişinin öldüğü ve hemen ertesi günü 2 Aralık 2001'de Hayfa'da 12 kişinin ölümüyle sonuçlanan Hamas ve İslami Cihad intihar eylemlerinin ardından İsrail sokakları boşaldı.

Böylece Aralık 2001 itibarıyla ipler iyice kopmuş oldu. İsrail hemen bu eylemlerin ardından Gazze ve Ramallah'ı bombaladı. Arafat'ın Ramallah'taki karargahı İsrail tankları tarafından kuşatıldı. Arafat Şaron hükümeti tarafından "muhatap" olmaktan çıkarıldı. "Kendi toplumunu idare edemediği" açıklaması yapıldı. İsrail'in taktiği tutmuştu. Arafat kendini yalnız hissediyordu. Hamas'ın kurucusu ve dini lideri Şeyh Ahmed Yasin evinde gözaltına alındı. Gazze ve Batı Şeria'da Hamas ve Hamas'la bağlantılı tüm bürolar kapatıldı. Arafat 14 Aralık'ta İntifadanın başlangıcından beri ilk defa televizyondan halka seslendi, şiddet ve intihar saldırılarının durdurulmasını istedi. Hamas dahil tüm guruplar bu çağrıya uydu. İsrail tankları bazı Filistin şehirlerinden geri çekildi. Ama işgal topraklarındaki kuşatma sona ermedi. Hamas Filistinli grupları birbirine düşürmeyi amaçlayan İsrail'in "iç savaş" çıkarma "kaos" yaratmayı amaçlayan planını fark edip "Filistin davasını ve halkını zor durumda bırakmamak için" Arafat'ın çağrısına uyup saldırıları durdurma kararı aldı.

28 Ocak 2002 tarihinde Amari mülteci kampında büyüyen 28 yaşındaki Wafa İdris, Kudüs'te intihar saldırısı düzenledi ve tarihe intihar eylemi gerçekleştiren ilk kadın olarak geçti. İdris'in eylemi yeni bir başlangıcın haberciydi. "Dünyanın en güçlü ülkesi bile yenilmez değildi, intihar eylemleri daha etkili oluyordu. Filistin'in kurtuluşu için hepsi ölüme hazırды."

Arafat'ın Ramallah'ta hapsedilmesi, Şeyh Yasin'in Gazze'de göz altına alınması Şaron'u durdurmadı. Şiddetin dozunu arttırdı. 11 Mart 2002 akşamı İsrail, Lübnan Savaşından buyana, yani 20 yıldan sonra en büyük askeri operasyonunu gerçekleştirdi. 100 tank eşliğinde Ramallah'a giren İsrail askerleri, hedef gözetmeksizin bütün şehri bombaladı, hareket eden her şeye ateş etti. Yiyecek ambargosu başlattı. 2002 yılının Şubat ve Mart ayları İntifadanın en kanlı dönemi oldu. 8 Mart Cuma günü 40 Filistinli öldürüldü, çatışmalar savaş halini aldı.

ABD, AB, BM ve Rusya'dan oluşan dörtlü 2002 yılının başlarında gerçekleştirdiği görüşmelerde yol haritasına son şeklini vererek Nisan 2002'de taraflara sundu. 3 aşamadan oluşan yol haritası

Şiddetin durdurulması

Geçici sınırlara sahip Filistin Devleti'nin kurulması

Kudüs ve Mülteciler sorununun çözümünü öngörüyordu.

Ancak Hamas ve El Aksa Şehitleri Tugayı tarafından düzenlenen iki intihar eylemi gerekçe gösterilerek plan İsrail tarafından askıya alındı. Saldırıların ardından İsrail Filistinli mahkumların serbest bırakılmasını erteledi. Yol haritası taraflara sunulduğu andan itibaren umut vaat etmeyen bir plandı.

İntifadanın askeri çizgisi

Araplarla savaşta baştan beri İsrail'in askeri stratejisinin iki ana esası vardı:

Birincisi savaşı Arap topraklarına taşımak, orda gerçekleştirmek ve orada tutmak. İkincisi askeri teknolojik üstünlüğe dayanarak en kısa sürede sert darbelerle en çok yıkımı sağlamak

ve savaşı öyle bitirmek. Yahudilerin anavatana bağlanması için birinci şart kendilerini güvenlik içinde hissetmeleri ve yerleşmeleri idi. Dolayısıyla Araplarla savaşın daima dışında, işlerinde ve günlük hayatın akışında devletlerinin üstünlüğünü seyredip onur duymalıydılar. Lübnan deneyi İsrail'in bu stratejisinin teklediğini gösterdi. Aslında yıllarca süren bu savaşta İsrail'in yıllık insan kaybı 30-35 civarındaydı. Ama buna rağmen İsrail'i sarsıyor binlerce İsraillinin gösteriler yapmasına neden oluyordu. Hizbullah'ın Katyuşa roketleri İsrail toplumunun güvensizlik duymasını sağlıyordu. Filistinliler bundan çıkardıkları dersle İsrail'e verilecek karşılığı geliştirdiler. Filistin direnişi 60'lı yıllardan başlayarak bir dış direniş hareketi olarak şekillenmişti. Uçak kaçırma, elçiliklere saldırı ve daha sonraları işgal topraklarına komşu Arap ülkelerinden sızarak vur-kaç eylemleri yapma çizgisinde gelişmişti. 70'li yıllarla istikrar kazanan vur kaç eylemleri giderek Lübnan sınırı içine hapsedi. 1982'de İsrail'in Lübnan'ı işgali ve FKÖ güçlerinin önemli ölçüde dağılması sonucu Filistinliler bu biçimin de avantajlarını kaybetmişlerdi.

Filistin direnişi klasik çizgiyi ilk defa 87 intifadasıyla aştı. İsrail içinde ilk eylemlere başladı. Bu eğilim İslami Cihad ve Hamas'da boy gösterdi. 2000 intifadasında askeri ve siyasi hedefler açık mesaj taşıyan bir özellik kazandı. Kitlesele hareketlilik sürecinde başta var olan gelişigüzel silah kullanma anlayışı terk edildi. Hemen hemen hiç silah kullanmadan, İsrail'in "askerlerimiz korunmak için ateş açıyor" demagojisini boşa çıkarıp, taş ve kurşun karşıtlığı netleştirildi. Buna karşın gece çatışmalarında örgütlü silah kullanma yerleştirildi ve silah kullanımı özellikle savaş kabiliyeti yüksek olan askeri güçlere yönelikti. Öyle her İsrail polis gücüne karşı değildi. Geçiş noktalarındaki güçlere veya İsrail'e askeri üstünlük sağlayan mevzilere karşı yoğunlaştırıldı. Bu güçler sürekli uğraştırıldığı sürece seyyar polis güçlerinin etkisi taşı çocuklarla dengelenebiliyordu. Savaşın kısa sürede bitmediği, gerilla taktiklerinin iş görebildiği uzun süreli yıpratma savaşı İsrail'in hazır olmadığı, askeri örgütlenmesinin en zayıf noktasıydı. İşte intifada bu zayıf halkayı iyi değerlendirdi. Filistinliler her yerleşim birimini taciz ettikçe koruyacak asker sayısı arttırıldı; her noktaya saldırdıkça İsrail askerini korumak için asker koymak zorunda kaldı. Her yerleşim birimi yoluna mayın veya tuzaklı bomba konulunca yolları koruyacak özel birlikler ayrıldı. Her İsrail şehrinde bomba patladıkça, Filistin A bölgeleriyle diğer bölgeleri ve genel olarak işgal topraklarıyla İsrail topraklarını ayıran sınıra devriyeler kondu. Hem hedefler çoğaldı, hem İsrail'in yükü artı, hem de askeri düzenleri bozuldu. Belirli bir aşamada yedek askerleri devreye sokmak zorunda kaldı. Savaş artık profesyonel ordunun yürüttüğü İsraillilerin seyrettiği bir savaş değil, yedeklerin işlerini, okullarını, tarlalarını bırakarak doğrudan yaşadığı bir hal aldı. Başta eylemlerin işgal topraklarındaki askeri güçlerle ve yerleşimcilerle sınırlı kalması görüşü ağır basıyordu. Ancak İsrail hiçbir savaş kuralı, hiçbir ahlaki değeri takmayan vahşetine devam etikçe savaşı 48 sınırları içine taşıma yaklaşımı egemen eğilim haline geldi. Ardından İsrail sınırları içinde peş peşe eylemler gerçekleşti. Ancak bu eylemlerden turizm sektörüne yönelik olanlar bir tarafa hiç biri genel olarak Yahudilere karşı yapılan eylemler değildi. Hedefler ırkçı-faşist siyasi güçlerin kadroları, askeri güçlerin kendisi veya kullandığı duraklar, alış-veriş yerleri, yerleşimcilerin otobüs duraklarıydı. Yani genel olarak hedef Yahudiler değil ırkçı faşistler askerler ve yerleşimcilerdi.

İsrail de bu sefer sızmalar ve benzeri yöntemlerle İntifada liderlerini suikast ile ortadan kaldırma yoluna başvurdu ve bununla bir miktar yol aldı. Ancak İntifada güçleri bu noktada da gerekli tedbirleri aldı. İsrail'in övüncü MOSSAD, CIA'in de yardımı olduğu halde – geçmişte Arafat yönetiminden hayli bilgi almış olması gibi bazı avantajlara sahipti- yine de Filistin eylemlerinin hemen hiçbirini önceden keşfedip engelleyemedi. İntifadanın başarılarından birisi MOSSAD efsanesine bir son vermesidir. İntifada İsrailli ile işgalci yerleşimci Yahudi

ayrımının netleşmesini zorladı. Filistinlilerin esas sorununun işgalle ve işgalci yerleşimcilerle olduğu İsrail içinde ilk defa böylesine ciddi bir düzeyde tartışıldı. Çünkü Filistinliler tüm eylemlerin yoğunluk merkezini yerleşimciler üstünde, çevresinde tuttular. Örneğin El Halil kentinde 400 Yahudi'nin olduğu yerleşim biriminin etrafı ve yolları günlük savaş alanı idi.

İntifada örgütlülüğü,

Birbirinden farklı 3 ayrı örgütsel düzeyin birleşik toplamıdır diyebiliriz: On üç örgütün gevşek cephesel yapılanmasından oluşan siyasi örgütlenme düzeyi, halk komiteleri örgütlenmesi ve yasal kitlesel örgütlenmeler. Örgütlenme düzeylerinin herhangi birinin tek başına önderliğinden bahsedilemez. Bazı durumlarda tek tek örgütlere rağmen kitlelerin genel eğilimi olayların gelişmesini belirliyordu. Dolayısıyla intifadanın asıl motoru bu eğilimin ifadesi olan Halk Komiteleriydi. Halk Komitelerinin asıl taşıyıcı gücü ise hiç şüphesiz Filistin gençliğiydi. Özellikle günlük çatışmaların, barikatların örgütlenmesinde bu kesin bir olgu oluyor. Halk Komiteleri bir yanıyla propaganda görevleri üstlenirken, diğer yandan gönüllü toplamak, barikat kurmak, sivil savunma, ilk yardımcı örgütlemek, İsrail'in kuşatma ve aç bırakma taktiğini boşa çıkarmak için zorunlu ihtiyaçları depolamak, korumak, onları düzenli dağıtmak, cenazeleri örgütlemek gibi yüzlerce görevi üstlenmekteydi. Doktor ve sağlık çalışanları hareketi intifadanın en başarılı kitlesel örgütlerinden birisi oldu. Gerek günlük intifada sürecinde sağlık yardımının örgütlülüğü, gerekse on binlerce yaralının kıt olanaklara rağmen tedavisi konusunda muazzam bir düzenlilik ve başarı gösterdi.

İkinci İntifada,

İkinci intifada inisiyatifi İsrail ve ABD'nin insafından alıp yeniden Filistin halkının eline vermiştir.

Yaser Arafat'ın imza koyduğu bir çok belgeyi geçersiz kılmış, BM kararları çerçevesinde, yerleşim birimlerinin sökülmesi, Doğu Kudüs dahil tüm 67 toprakları üzerinde bağımsız bir Filistin Devleti ve mültecilerin yurtlarına dönmesi temel talebi ile "uluslar arası gözlemciler" gibi taktik talepleri her seferinde öne çıkarıp vurgulamıştır. Bu yönüyle fiilen "Oslo İttifakı" çökertilmiştir diyebiliriz.

İntifada ile "bize silah verin" yakarıları yerini kendi imkanlarıyla silah satın almaya (İsraillilerden bile olsa) veya üretmeye (ki İsrail, havan ve mermisini üreten fabrikayı bombaladı), resmi çevrelerden yardım isteme yerini doğrudan Arap halk kitlelerinin yarattığı dayanışma örgütleriyle temasa geçme veya mülteci Filistinlilerden yardım akışı almaya bıraktı.

İnsanın toplumsal gelişmenin neredeyse bir vidası olduğu görüşlerinin bolca pazarlandığı bir dönemde, Filistin halkı intifadısıyla, insan ve iradenin belirleyici olduğunu, "karşı durulmaz" denilen askeri ve teknolojik üstünlükle boy ölçüşebileceğini ortaya koymuştur. Toplu cezalandırmalar, aç bırakma politikası, gelişigüzel sivil bombardımanı ve topyekün savaş tehdidi, ABD ve İsrail tarafından bu mesajın doğruluğunun diğer Ortadoğu ve dünya halklarını da etkilemesini engellemek için kullanıldı.

Mahir Tıraş

www.THKP-C.com